

πάει χαμένος ἄδικα καὶ ποῦ στὸ τέλος θὰ βρέθῃτε ἀναγκασμένοι πιά νὰ τοῦ ἀποδόσετε — ἀφοῦ ἔλα τ' ἄλλα θὰ σωπαίνουνε — μιὰ σημασία . . . μεταφυσική. Δὲ σᾶς λυπᾶμε. Γιατὶ ἔτσι σᾶς ἀξίζει. Ἄς ξεχνούσατε — γιὰ μιὰ στιγμούλα μόνο ὡς τὸν ξεχνούσατε τὸν ἄνθρωπὸ σας!

Ε. Κεφάλαιο.

I

Κ' ἔτσι ἀπαντήθηκαν στὸ κόσμῳ δυὸ ἄνθρωποι. Λιγάκι ἀπίστευτο. Μὰ διόλου σύμπτωσις.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ νέος ἦταν προσκαλεσμένος σπίτι της. Μὰ στὴν Ἀγνή δὲν εἶπε τίποτα.

Κ' ἡ Βιοργινία τοῦ μίλησε:

„Δὲν εἶνε ἡ δεύτερη φορὰ ποῦ σ' ἀνταμώνω. Δὲν ἦταν χιτὲς ποῦ σὲ πρωτόειδα. Μοῦ φαίνεται σᾶν ἀπὸ χρόνια, αἰῶνες νὰ σὲ γνώριζα.“

Κ' ἐσώπασε ἔτσι. Μὰ ὅμως κ' ὁ νέος τὸ ἴδιο σκεπτότανε. Κ' εἶχαν κ' οἱ δυὸ τους δίκην. Γιατὶ εἶχανε στ' ἀλήθεια χρόνια ἀμέτροτητα καὶ . . . μερικὰ ἴσως πρὶν ἀκόμα γεννηθῶν ποῦ γνωρίζοσαντε. Κάποτε ἰδῶθησαν — ἴσως παληὰ ποῦ ἐζοῦσαν ἔτσι ἀγέννητοι κ' ἀνώνημοι — καὶ γεννηθῆκανε ἔπειτα κ' ἤρθαν στὸ κόσμῳ μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ξαναπαντηθῶν! Μιὰ νύχτα εἶχανε δόσει — ἔτσι χωρὶς νὰ. ξέρουν πῶς — ἓνα φιλὶ μέσ' στὸ ἄπειρο κ' ἦταν ἐκεῖνο τὸ φιλὶ κ' ἦταν μονάχα ἐκεῖνο ποῦ τοὺς ἔφερε στὴ ζωὴ — (γιατὶ γεννήθηκαν ἀπ' τὸ φιλὶ) — κ' ἦταν ἡ νύχτα

ἐκείνη ποῦ τοὺς πῆρε πάλι ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοὺς ἔφερε ξανά μαζί. Καὶ γνωρίζοσαντε ὄλο τὸ καιρό. Κι' ὁ ἕνας περίμενε τὸν ἄλλον. Καὶ περιμένανε ὡς ποῦ μόνη της ἦρθε ἢ ἐκπλήρωσις. Κ' ἦταν τὴν ἴδια μέρα ποῦ ἦρθε ἢ Ἄνοιξις. Κ' ἐνοιώσανε κ' οἱ δυὸ τους τὴ προσέγγιση. Κ' ἐτρέμανε γιατί ἦταν μιὰ προσέγγισις ποῦ ὅσο περσότερο γινόταν αἰσθητὴ, τόσο περσότερο φαινόταν ἀνεκπλήρωτη. Γιατὶ ἦταν μιὰ ὑπερκόσμια ἐκπλήρωσις ποῦ τὴν ἀρχὴ της ἐκρατοῦσε πιὸ μπροστὰ — πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ γέννησή τους. Γι' αὐτὸ ἦτανε ποῦ τρέμανε. Ὡς ποῦ μιὰ μέρα ἀντάμωσαν. Κ' ἦταν τὴν ἴδια μέρα ἢ ἄνοιξις. Καὶ θυμηθῆκανε ὅτι χρόνια γνωρίζοσαντε. Κ' εἶχανε δίκηο.

Λείπουν οἱ φόρμες στὴ ζωὴ ποῦ εἶνε ἀπαραίτητες κι' ὄριμες τόσο γιὰ τὴ συνεννόηση δύο ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ ἔς ὅσους ἐδόθηκε μιὰ τέτοια χάρη — δὲν εἶνε ἢ ζωὴ ποῦ τοὺς τὴν ἔδωσε — μὰ κάποτε ἄλλοτε εἶχανε τὴν εὐτυχία ν' ἀνταμώσουνε καὶ τότε ἀρκοῦσε μόνο ποῦ κυττάχτηκαν. Γιατὶ ἦταν οἱ Ψυχές τους ποῦ κυττάχτηκαν. Κ' εἶνε ἀπὸ κεῖνο — ποῦ ὅσο κι' ἂν εἶνε μακρονὸ — τὸ κύτταγμα ποῦ γεννηθῆκανε. Κ' εἶνε ἀπὸ κεῖνο — ποῦ ὅσο κι' ἂν εἶνε μακρονὸ — τὸ κύτταγμα ποῦ ἀπαντηθῆκανε ξανά κ' ἔτσι γιὰ πάντοτε ἀγκαλιάστηκαν. Κ' ἔτσι τὸ πρῶτο τους φιλι τὸ δόσανε ἄλλοτε οἱ Ψυχές. Γι' αὐτὸ καὶ σήμερα ποῦ πάλι φιληθῆκανε δὲν εἶνε ἁμαρτωλὸ τὸ δεύτερο φιλι τους.

„Βιογινία! Τέτοιο φιλι δὲν εἶνε ὅπως τὸ δίνουν οἱ ἄλλοι!“

Κ' ἦταν ἀλήθεια ὅ,τι ἔλεγε. Γιατὶ δὲν ἦσαντε τὰ χεῖλη τους μὰ ἦσαν καὶ τώρα ἀκόμα πάντοτε οἱ Ψυχές του ποῦ ἐφιλιώσαντε. Κ' ἐνοιώθαν τὸ ἀνατρίχιασμα τῆς αἰωνιότητος ποῦ ἦταν πατρίδα τους!

Φοβᾶμαι ὅτι ὄσοι μὲ διαβάσουνε θ' ἀρχίσουν ἀπὸ τῶρα νὰ χαμογελᾶνε εἰρωνικὰ γιὰ ὄσα τοὺς λέω. Θάρθουν καὶ πιὸ παράξενα. Θάρθουν πιὸ ἀπίστευτα καὶ πιὸ ἀσυνήθιστα. Κ' οἱ πιὸ πολλοὶ ζητᾶνε μόνο νὰ διαβάσουν ὅ,τι ξέρουν ἤδη, ὅ,τι ἀπαντᾶνε καθημερινὰ στὰ πεζοδρομια τῆς ζωῆς. Μ' ἄλλα λόγια δὲ ζητᾶνε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἴδια τους τὴ πιστοποίηση. "Ὅχι! σὲ μένα δὲ θὰ βροῦν μιὰ τέτοια ἱκανοποίηση. Καλύτερα νὰ μὲ παραμερίσουνε παρά νὰ ξεφυλλίσουν ἄδικα ὄσα δὲ φτιάστηκαν γιὰ τὰ δικά τους χέρια. Δὲν ὠνειρεύτηκα ποτὲ — γιὰτὶ ἓνα τέτοιο μου ὄνειρο θὰ μ' ἀναιροῦσε ὀλόκληρο — τὸ χειροκρότημά τους. Μὰ οὔτε ἀλλωνῶν τὸ χειροκρότημα ὠνειρεύτηκα. Μισῶ τίς τέτοιες ἐκδηλώσεις. Γιατὶ εἶνε μόνον ὄχλος — ὄχλος: τίποτα περσότερο!

Ἐγὼ δὲ σᾶς μιλάω μονάχα γιὰ ἓναν ἔρωτα. Εἶνε πολλῶν εἰδῶν στὸ κόσμο οἱ ἔρωτες μὰ καὶ οἱ πιὸ διάφοροι — ὄσο διάφοροι κι' ἂν φαίνονται — εἶνε ὅμοιοι. Εἶνε ἡ ἀρχὴ μου: νὰ μὴ χωρίζω καὶ νὰ μὴ φέρνω ἀντιθέσεις μέσ' στὴν ἴδια ἔννοια. Γιατὶ εἶνε μόνο λογικὴ μιὰ τέτοια ἀντίθεση, εἶνε μιὰ ἀντίθεση ποῦ εἶνε ἀπαραίτητη στὸ λογικὸ μας, στὸ ἰντελλέκτο μας, γιὰ νὰ μπορέση νὰ προβῆ στὴ πιστοποίηση μιᾶς ἔννοιας, εἶνε μιὰ ἀντίθεση ποῦ, κι' ἂν τὸ λογικὸ νομίζη ὅτι τὴ παίρνει ἀπ' τὴ πραγματικότητα, γυρίζοντας ξανά κοντά της — ἀφοῦ τὴ σχηματίσει προηγουμένως μέσα του — δὲν ἔχει ἐλπίδα πιά νὰ τὴ ξαναύρη. Γι' αὐτὸ κ' ἐκ τῶν ὑστέρων πάντοτε μᾶς λένε ὅτι ποτὲ δὲν ἰσχυρίσθηκαν οἱ τέτοιες κρίσεις ἢ σωσιότερα: πιστοποιήσεις ὡς πηγὴ τους τὴ πραγματικότητά κι' ἄς εἶνε ἐμπειρικὲς (ὄσο γι' αὐτὸ τ' ἀναγνωρίζουν) οἱ ἔννοιές τους. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ δὲ βρίσκω οὔτε στὸν ἔρωτα

τὸ ταπεινότερο μιὰ διαφορὰ ἀπ' τὸν ἔρωτα τὸ πιὸ ψηλὸ κ' ἐξιδανικευμένο. Ἡ βάσις πάντοτε εἶνε ἡ μιὰ — μόνο ποῦ οἱ πρῶτοι ἀρχίζουν ὅπου οἱ δεῦτεροι τελειώνουν ἢ ἂν δὲ τελειώνουνε θὰ τελειώσαν — μὰ δὲ προφτάσανε γιατί τοὺς πρόλαβε ἴσως τὸ ἀναπότρεπτο. Κί ὁ τελειωμὸς αὐτὸς — ποῦ γιὰ τοὺς πιὸ πολλοὺς τελειώνει ἀπ' τὴν ἀρχή — δὲν εἶνε πάρα μόνο ἡ σάρκα ἢ ἔστω καὶ μόνο ἡ ἰδέα τῆς! Μὰ ὅμως μιὰ τέτοια ἰδέα δὲν ἀπέχει διόλου ἀπ' τὴν ἐκπλήρωσή τῆς κί ὅταν ἀκόμα δὲν τῆς δόθηκε νὰ τὴ προφθάσῃ. Γιατί εἶνε μόνον αὐταπάτη ἢ ἀπόστασις ποῦ τίς χωρίζει. Ἔτσι ἀκριβῶς στὸ καθεὶ ποῦ θελουμε κί ἄς μὴ τὸ φτάνουμε. Γιατί τὸ φτάσαμε ἀπ' τὴν ἴδια τὴ στιγμή ποῦ τὸ θελήσαμε!

Γι' αὐτὸ: κί ὅταν ὁ νέος γονάτισε μπροστὰ στὴ Βιργινία δὲν ἦταν μόνον ὁ ἔρωτας ποῦ ἐλύγισε τὸ γόνα του. Γιατί ἕνας τέτοιος ἔρωτας θὰ τὸν χαμήλωνε μπροστὰ τῆς ὅπως κάθε ἀλλιώτικος — κί ὁ πιὸ κοινὸς. Μὰ ἦτανε καὶ ἀτέλειωτα περσότερο: μιὰ πίστις τὸν ἐλύγισε κί ὅποιος λυγάει ἀπὸ μιὰ πίστιν εἶνε μεγάλος!

„Ποιὸς εἶνε ὁ Θεὸς σου;“ τὸν ἐρώτησε σὲ λίγο ἡ Βιργινία, ἐνῶ τὰ μακρουλά τῆς κί ἄσπρα δάχτυλα ἐχανόσαντε μέσ' στὰ μακρυνὰ μαλλιά του ποῦ ριγμένα πρὸς τὰ ἔμπροσ ἐσκέπαζαν τὸ πρόσωπό του.

Καὶ ξαναρώτησε μὲ μιὰ φωνὴ ποῦ ἐρχόταν ἀπὸ πέρα . . . :

„Πές μου! Ποιὸς εἶνε ὁ Θεὸς σου;“

Κί ὁ νέος ἀπάντησε μιὰ ἀπάντησιν ὠριμὴν:

„Ἐκεῖνος!“

„Καὶ μὲ τί τρόπο τὸν πιστεύεις;“

Κί ὁ νέος τὴ κύτταξε βαθεῖα στὰ μάτια. Γιατί ἦταν

μέσα τους ή απάντησής του. Κ' έτσι τῆς εἶπε μὲ μιὰ ὠχρὴ μὰ σταθερὴ φωνή:

„Πιστεύοντας σὲ Σένα!“

Κ' ἡ Βιοργινία, ἐνῶ τὰ μάτια τῆς ἀστράφτανε ἀπ' τὴ πιδ οὐράνια ἱκανοποίηση:

„Κ' έτσι ὡς ἐχτές“, τοῦ λέει σὰ νὰ περίμενε ἀπ' τὸ στόμα του τὴ διάφραση τῆς, „κ' έτσι ὡς ἐχτές ποῦ ἀπαντηθήκαμε ἥσον ἄπιστος;“

„Ἐχτές;“ ἀκούστηκε ἀπ' τὰ χεῖλη του μισοσβυσμένα, „Πότε ἦταν χτές; Θυμαῖσαι, Βιοργινία, ἂν ἦταν κάποτε γιὰ μᾶς „ἐχτές“, ἂν ἦταν κάποτε γιὰ μᾶς, ὅσο μακριὰ κι' ἂν οἰξουμε τὰ μάτια πίσω μας, ἡ ἀρχή; . . .“

Κ' ἦσαν τὰ μάτια του βαθειὰ κι' ἀφηρημένα ὅταν σὲ λίγο ἐπρόσθεσε:

„Σὲ μᾶς δὲ δόθηκε νὰ ξεκινήσουμε ἀπ' τὸ Χτές γιὰ νὰ μὴ φτάσουμε ποτὲ καὶ σὲ τὸ Αὔριο!“

II

Κ' έτσι ἤρθαν μέρες ποῦ ἦσαν πάντοτε μαζί. Μιλούσαν λίγο γιὰτὶ πιδ πολὺ σωπαῖνανε κι' ἀφίναν τὴ σιωπὴ νὰ τοὺς μιλάη γιὰ ὅσα εἶνε ἀνείπωτα καὶ γιὰ ὅσα νοιώθουμε καὶ βγαίνουμε ἀπὸ μέσα μας μὰ δὲ μπορούμε νὰ τοὺς δόσουμε ἄλλη φόρμα ἀπ' τὴ σιωπὴ. Κ' ἦσαν στιγμὲς ποῦ, ὅταν ἡ νύχτα ἀπὸ μακριὰ . . . πολὺ μακριὰ τους ἄφινε τὸ σούρουπο νὰ ψιθυρίζη ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δέντρα καὶ χαμόκλαδα μελωδικὰ τὸν ἐρχομὸ τῆς, ἦσαν στιγμὲς — τὶ ἀτέλειωτες στιγμὲς! — ποῦ κυτταγόσαντε στὰ μάτια μὲ μιὰ προσπάθεια ἐπίμονη νὰ συμπληρώσουνε τὴν ἀσυμπλήρωτη σιωπὴ!

Κ' έτσι περνοῦσαν τὶς βραδυνὲς τους. Κ' ἦσαν βραδυνὲς

τόσο ανοιξιάτικες. Καὶ καθισμένοι στὸ περβόλι ἀντικρουζαν τὸ ἡλιοβασίλεμμα. Γιατὶ ἔτσι πάντα ἀντίκρου του καθόσαντε.

Ὁ Γρηγόρης δὲ τοὺς τάραξε ποτέ. Κι' ἂν ἀπάντησε καμμιά φορά τὸ νέο, ἀρκέσθηκε νὰ τοῦ χαμογελάσῃ — κι' ὅσες φορές τὸν εἶδε νᾶρχεται τοῦλεγε πάντοτε χωρὶς καμμιά ὑστεροβουλιά:

«Σᾶς περιμένει ἡ Βιογινία!»

Ἀπὸ καιρὸ δὲ ξανακούστηκε στὸ σπίτι, τὸ παλιὸ ξεκαρδισμένο γέλοιο του. Ἐπ' τὴ νύχτα ἐκείνη μὲ τὴ θύελλα — κι' ἄς εἶχανε περάσει πιά δυὸ χρόνια — λίγες φορές τὸ βῆμα τοῦ Γρηγόρη ἐτάραξε βαρὺ καὶ σᾶν ἀδέσποτο, ὅπως ἄλλοτε, τὸ διάδρομο — γιατί εἶχε ἀρχίσει νὰ προσέχῃ κάπως πιο πολὺ 'ς ὅσα ὡς ἐχτὲς τοῦ ἦσαν ἀδιάφορα καὶ περιττά. Γιατὶ ὡς ἐχτὲς ἐνοιώθη πάντοτε πῶς μόνο ἡ Βιογινία ἦταν ποῦ κάτι τοῦ χρωστοῦσε, ἐνῶ ἀπὸ χτὲς (δικό του ἦταν τὸ φταῖσμα) ἐνοιώσε ἀπότομα κ' ἓνα δικό του χρέος ἀπέναντί της ποῦ ἦτανε πιο βαρὺ καὶ ἀβάσταχτο — γιατί ἂν ἐκείνη ἐχρώσταγε στὸ σύζυγο, χρωστοῦσε ὅμως ἐκεῖνος στὴ μητέρα. Κ' οἱ πιο πολλοὶ ἄνθρωποι — τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ στὸ Γρηγόρη — μόνο τότε ἀρχίζουν νὰ προσέχουνε ἂν κοιμᾶται κάποιος πλάϊ τους ποῦ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἡρεμία — ὅταν τὸν ξύπνησαν πολλές φορές τὴ νύχτα ποῦ ἦταν ἄρρωστος καὶ τοῦ προξένησαν πολλές ἀγρύπνιες ὡς ἐχτὲς, ὥστε νὰ νοιώθουν σήμερα ὅτι κάτι τοῦ χρωστᾶνε.

III

Τὸ βράδυ ἀπόψε ἄργησε ὁ νέος νὰ πάῃ στὸ σπίτι του.

Στὴ πόρτα τὸν περίμενε ἡ Ἀγνή.

„Ποῦ ἦσουν ἀπόψε;“

Ὁ νέος τὴ κύτταξε βαθειά. Τὰ μάτια του εἶχαν σκοτεινιάσει.

Κ' ἐκείνη ἐπρόσθεσε:

„Σὲ περιμένω κάθε βράδυ. Ἄποψε σκέφθηκα πῶς εἶνε πιά ἀρκετά.“

Κι' ὁ νέος:

„Ὅποιος περιμένε“, τῆς λέει, „μονάχα ὡς τὴ στιγμή ποῦ νοιώθει ὅτι ἀρκετά περιμένε — δὲν ἐπερίμενε ποτέ! Γιατί ὅποιος ἀπ' τὴ τέτοια τὴ στιγμή νὰ περιμένῃ ἀρχίζει — μονάχα αὐτὸς μπορεῖ νὰ εἰπῇ πῶς ἐπερίμενε!“

Κ' ἔτσι ἀπ' τὸ βράδυ ἐκεῖνο χωρισθήκανε. Κ' ἡ Ἄγνη δὲ ξαναγύρισε.

IV

Μιὰ μέρα ἡ Βιογινία ἦταν ἄρρωστη πολὺ. Πλάϊ της ὁ νέος τὴ κύτταζε καὶ δὲ μιλοῦσε.

„Πές μου“, τοῦ λέει ἐκείνη, „γιατὶ νὰ ζῶ; τὴ κάθε μέρα ποῦ ἀρχινάει ξυπνάω πιὸ ἀδύνατη κι' ἀρρωστημένη . . . καὶ δὲ θὰ γίνω πιά ποτὲ καλά!“

Κι' ὁ νέος — κ' εἶχε τὰ μάτια δακρυσμένα:

„Βιογινία!“, τῆς λέει, „ἡ ἀρρώστια σου σὲ κάνει ἀταίριαστη! Ἀγάπησέ την γιατί ὁ κόσμος δὲν ἀρρώστησε ποτὲ ἀπ' τὴ τέτοια ἀρρώστια. Ὅ,τι ἀπ' τοὺς ἄλλους Σὲ ξεχώρισε εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἀρρώστια σου, γιατί ὅλοι τους εἶνε καλά κι' ἀπ' τὴν ἀρρώστια σου δὲ ξέρουν τίποτα! Κι' αὐτοὶ ἀπ' τὸ κύκλο τους ποῦ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ γιατρὸ δὲν εἶνε οἱ ἀρρωστοὶ — γι' αὐτὸ κυττάζουνε νὰ γιατρευτοῦν καὶ γίνονται καλά κι' ὅταν ἀκόμα τὸ κακό τους εἶνε ἀγιάτρευτο!“

Κ' ἔτσι σὲ λίγο ἐπρόσθεσε:

„Μὰ ὅσοι ἀρρωσταίνουνε σι' ἀληθινὰ καὶ κάθε μέρα ὠχριάζουνε περισσότερο — κι' ἂν γιατρευτοῦν δὲ παύουν νᾶεινε οἱ ἀρρωστοὶ! Κ' εἶνε γι' αὐτοὺς ἡ ζωὴ περισσότερο δικαιωμένη ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Γιατὶ δὲ ζοῦν ἀπ' τὴ ζωὴ μὰ ζοῦν στὴ πίστη τους καὶ προσδοκία πρὸς κάποια μακρινὴ ἀπολύτρωση!“

Κ' εἶτσι ἐσυμπλήρωσε τὰ λόγια του:

„Πόσο θὰ Σοῦ ἀξίζε λίγη εὐτυχία. Βόηθησὲ με νὰ Σὲ κάμω εὐτυχισμένη!“

Καὶ μέσ' στὰ χέρια του τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἀποκοιμήθηκε λιγάκι ἡ Βιργινία καὶ ξεκούρασε τὸ κουρασμένο της κεφάλι. Κ' ἴσως σιὸν ὕπνο της — γιατί ἦταν ἤρεμος τὸ βράδυ ἐκεῖνο — νὰ ὠνειρεύτηκε ἕνα „κάτι“ ἀπὸ τὴν εὐτυχία ποῦ ὁ νέος τῆς ὑποσχέθηκε.

Ὅταν ἐξύπνησε — τοῦ νέου τὰ μάτια ἦσαν στραμμένα ἀφηρημένα κάπου μακριὰ 'ς ἕνα σημάδι ἀνύπαρκτο:

„Τὶ κοιτάζεις;“ τὸν ἐρώτησε ἤρεμα, „τὶ βλέπεις πέρα ἐκεῖ ποῦ εἶνε τὰ μάτια σου στραμμένα;“

„Βιργινία“, τῆς λέει ἐκεῖνος, „κτύταξε πόσο εἶνε ὠμορφο! Τ' ἀγγελουδάκι μας εἶνε, χρυσή μου, καὶ περιμένει κλαίγοντας ὡς τὴν ἡμέρα ποῦ θὰ πᾶμε εἶτσι μαζὶ νὰ τ' ἀγκαλιάσουμε καὶ νὰ τὸ βροῦμε . . .“

Καὶ σὲ λίγο ἐπρόσθεσε:

„ . . . γιατί μᾶς πέθανε προτοῦ νὰ γεννηθῆ!“

Κ' εἶτσι ἀγκαλιάσθηκαν οἱ δύο τους κ' ἐκλαψαν τόσο!

V

Κι' ὅμως ἐπέρασε καιρὸς κ' ἡ Βιργινία ποτὲ δὲν ἦτανε σι' ἀλήθεια εὐτυχισμένη.

Κ' ἦρθε μιὰ μέρα τὸ φθινόπωρο.

„Πέφτουν τὰ φύλλα, Βιογινία. Πρόλαβε ἀκόμα! λίγες μέρες καὶ . . . θὰ λείπουνε γιατί τὰ παίρνει ὁ ἄνεμος καὶ δὲ τὰ ξαναφέρει πιά! Φοβᾶμαι, Βιογινία, δὲ ξέρω . . . ὄχι — δὲ ξέρω τί φοβᾶμαι μὰ ὅμως τὰ χέρια μου παγώσανε καὶ τρέμουνε τὰ χέρια μου κι' αὐτὸ σημαίνει: φόβος!“

Καὶ σὲ λίγο:

„Βιογινία! Κύτταξε γύρω σου — κύτταξε πέρα! Δὲν εἶνε ἡ χώρα αὐτὴ ἡ δικιά μας! Ἔλα νὰ φύγουμε! Πρέπει νὰ φύγουμε . . . γιατί στὴ χώρα ποῦ εἶνε γύρω μας τὰ ὄντα ἔχουν χάσει τὴν οὐράνια τους καταγωγὴ κ' εἶνε σᾶν ἔχιδνες τὰ μάτια τους ποῦ ἀποζητᾶν τὸ θῦμα τους! Ὁχι — δὲν πρέπει νὰ τὸ βροῦν . . . δὲν τοὺς ἀξίζει νὰ τὸ βροῦν! Πᾶμε — δὲν εἶνε ἐδῶ ἡ πατρίδα μας! Κ' ἡ ξενητεία ἡπιὸ μακρυνή, πίσω ἀπ' τὸ πέλαγο τὸ πιὸ τρικυμιασμένο θὰ εἶνε πατρίδα πιὸ καλὴ σὲ μᾶς!“

Κ' ἔξακολούθησε:

„Ναί, Βιογινία! Μᾶς πρόλαβε ἡ ἐποχὴ μας — κι' ἀπαντηθήκαμε σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ οἱ ἄνθρωποι μεσοστρατις σκωντάψαν στὸ ἀπροχώρητο — γιατί δὲ ρώτησαν ποτὲ ποῦθε ξεκίνησαν μὰ ἦταν τὸ μόνο τους ἐρώτημα: πότε καὶ ποῦ θὰ φτάσουνε. Κ' ἔτσι ἔξεχώρισαν τὸ τέρας ἀπ' τὴν ἀρχὴ τους κι' ἀναγκασθήκανε μεσοστρατις νὰ χτίσουνε τὰ σπίτια τους . . . Οἱ πόρτες τους εἶνε ἀνοιχτὲς μὰ γιὰ ὅποιον ἔμπη δὲν ὑπάρχει τρόπος πιά γιὰ νὰ τὶς ξανανοίξῃ . . .!“

Κ' ἐτέλειωσε στὰ λόγια:

„Βιογινία . . . φοβᾶμαι!“

VI

„Φθινόπωρο —
 „Τὰ χέρια μου ἄπλωσα —
 „Πάρε ἀπ' τὰ χέρια μου —
 „Καὶ ἀπομένει . . .

—
 „Φθινόπωρο —
 „Τὰ δέντρα τρέμουνε —
 „Κ' ἡ γῶρα εἶν' ἔρημη —
 „Ξενητεμμένη . . .

—
 „Φθινόπωρο —
 „Τὰ φύλλα πέφτουνε —
 „Καὶ σὸ καθένα τους —
 „Εἶνε γραμμένη:

—
 „Φθινόπωρο —
 „Μιὰ λέξη ἀπροσκλητη
 „Ποῦθε ἀντιγράφηκε —
 „Μισοσβυσμένη;

—
 „Φθινόπωρο —
 „Χτὲς ἦταν ἄνοιξη —
 „Μὰ χτὲς δὲ ρώτησα:
 „Ποῦθε φερμένη . . .

—
 „Φθινόπωρο —
 „Σήμερα ἀπάντησε —

„— Κί' ἄς μὴν ἐρώτησα —
 „Ψυχὴ θλιμμένη . . .

„Φθινόπωρο —

„Τὰ χέρια μου ἄπλωσα —

„Πάρε ἀπ' τὰ χέρια μου —

„Καὶ ἀπομένει!“

VII

Κ' ἐγύριζαν ἀπὸ ἓνα μακρυνὸ περίπατο. Ποῦθε γυ-
 ρίζανε; . . . Τὸ βῆμα τους ἦταν βαρὺ κι' ἀφηρημένο.

„Ἄξαφνα:

„Θεέ μου!“ ἀκούστηκε ἀπ' τὰ χεῖλη της κ' ἔγεινε
 ὠχρὴ σὰν πεθαμένη.

Ἐνας ἄνθρωπος ἐπέρασε ἀπ' τὸ πλάϊ της καὶ τὴν
 ἐκύτταξε κατάματα. Ἦταν ὁ ἴδιος ποῦ ξανάειδε κι' ἄλλοτε.

„Βιογινία! Ποιὸς ἦταν, Βιογινία;“

Κ' ἡ Βιογινία:

„Δὲ τὸν ξέρω“, ἀπάντησε, „μὰ ἦτανε κάποιος ποῦ
 εἶνε ὁ καθένας!“

Καὶ βιάστηκε νὰ φτάσῃ σπίτι της.

Τῆ νύχτα ἐκείνη ὁ νέος δὲν ἐκοιμήθηκε. Κ' ἐγύριζε
 ὄξω ἀπὸ τὸ σπίτι της ὡς ποῦ τὸ κρῦο πιά τὸν ἀνάγκασε
 νὰ καταφύγῃ στὸ δωμάτιό του. Κ' ἔπεσε ἀπάνου στὸ κρεβ-
 βᾶτι του κ' ἔκλαψε δλόκληρη τῆ νύχτα.

Πρωὶ — πρωῖ πῆγε στὸ σπίτι της.

„Ἡ κυρία ἔφυγε ἄξαφνα γιὰ ἓνα ταξεῖδι μακρυνό!“

„Καὶ πότε θὰ ξαναγυρίσῃ;“